

Клáсці на лапáткі — пры дужанні валіць саперніка на спіну; перамагаць у якой-небудзь справе, спрэчцы.

Брусѝ — гімнастычны снарад у выглядзе дзвюх паралельных перакладзін, замацаваных на стойках.

МІКОЛА МАЛЯЎКА

Будзем біць рэкорды

На спартыўных зборах
І ў паходах
Мы сталеем,
Мы дужэем
З кожным годам.

Дружна трэніруемся,
Натхнёна,
Чэмпіёны школы
І раёна.

Не здаёмся мы
Без барацьбы ніколі
На дарожцы бегавой
І на футбольным полі,
На катку
І на лыжні,
На брусах
І скураным кані.

Мы — барцы
 З жалезнай хваткай,
 І кладзём мы
 Многіх
 На лапаткі.
 Хутка плаваем,
 Высока скачам.
 А прайграем —
 Крыўдна,
 Ды не плачам.

Сіла волі ёсць,
 Характар цвёрды —
 Будзем біць
 Сусветныя рэкорды.

1. Хто расказвае ў вершы: паэт ці герой-спартсмен? Па чым вы здагадаліся?
2. Якія віды спорту згадваюцца ў творы? Прачытайце.
3. Чаму герой называе ўсіх спартсменаў «барцамі з жалезнай хваткай»? Як вы разумеете гэты выраз? Растлумачце.
4. Якімі рысамі характару надзелены сам герой?
5. У чым заключаецца карысць спорту для фізічнага здароўя людзей? Прачытайце ў доказ адпаведныя радкі.

6. Разгледзьце ілюстрацыю на с. 115. Якія віды спорту паказаў на ёй мастак?
7. Падрыхтуйце выразнае чытанне верша, захоўваючы неабходную інтанацыю, тон, паўзы і лагічныя націскі. Абмяркуйце якасць чытання сваіх аднакласнікаў.

Творчае заданне

1. Разгледзьце малюнку.
2. Складзіце апавяданне па малюнках, апорных словах і словазлучэннях.

Апорныя словы і словазлучэнні: разбіў шыбу ў акне, паскардзіўся бацьку, падышлі да стадыёна, гулялі ў футбол, зацікавіўся футболам, пасля ўрокаў, футбольная секцыя, прыгожая форма, навучыўся падбіваць мяч, пасля працы, радасныя бацькі, шчаслівы сын.

3. Як вы ацэньваеце ўчынак бацькі? Выкажыце свае думкі.

Давайце абмяркуем. Якім відам спорту займаецеся вы? Раскажыце пра свае спартыўныя заняткі на аснове пытанняў.

1) Якую спартыўную секцыю вы наведваеце? Дзе яна знаходзіцца?

2) Хто з'яўляецца вашым трэнерам?

3) Чым вы займаецеся на занятках? Раскажыце парадак (ход) іх правядзення.

4) Ці падабаюцца вам гэтыя трэніроўкі? Чаму?

5) Якіх поспехаў у спорце вы ўжо дабіліся? Аб чым марыце?

Зычыць — жадаць, выказваць каму-небудзь пажаданні.

Фініш — канцавы пункт дыстанцыі пры спартыўных спаборніцтвах на хуткасць.

МІКОЛА МАЛЯЎКА

Велагонка

Гоншчыкам удачы
Зычыць наўздагон
Гарадок дзіцячы —
Цэлы стадыён.

Гоншчыкі не кволяя,
Гоншчыкі пакуль
Едуць — кола ў кола,
Едуць — руль у руль.

Хто вянок прымерае?
Хто з іх пераможа?
Ні адзін наперад
Вырвацца не можа.

А вянок гатовы —
У руках дзяўчынак,
Праўда, не лаўровы —
З бэзавых галінак.

Гоншчыкі тым часам —
Добра бачна зблізку —
Перасеклі разам
Фінішную рыску.

Гарадок дзіцячы
Зноў прыйшоў у рух:
Як вянок удачы
Падзяліць на двух?

Пашумелі крышку
І рашылі ўсе:
Хай вянок без крыўды
Носяць па чарзе.

1. Дзе адбыліся спаборніцтвы паміж гоншчыкамі? Хто на іх прысутнічаў?
2. Як аўтар характарызуе веласіпедыстаў? Прачытайце адпаведныя радкі з твора.
3. Якім чынам узнагародзілі двух пераможцаў?
4. Патлумачце сэнс радкоў: «Едуць — кола ў кола», «Едуць — руль у руль».
5. Якія малюнкi можна зрабіць да верша? Вусна апішыце іх.
6. Падрыхтуйце выразнае чытанне верша. Пастарайцеся перадаць эмацыянальны настрой твора.

У свеце прыгожага

1. Разгледзьце рэпрадукцыю карціны Аляксандры Сайкінай «Юныя мушкецёры».

2. Адкажыце на пытанні.

- 1) Хто адлюстраваны на карціне?
- 2) Па чым можна здагадацца, што спартсмены назіраюць за паядынкам сваіх таварышаў?
- 3) Хто з юных фехтавальшчыкаў з'яўляецца цэнтральнай фігурай карціны? Апішыце яго партрэт.
- 4) Якія дэталі сведчаць, што юнакі валодаюць моцным характарам і імкненнем да перамогі?
- 5) Ці падабаецца хлапчукам займацца спортам? Па чым гэта відаць?
- 6) Якой тэме прысвечана карціна Аляксандры Сайкінай?

ПРАВЕРЦЕ СЯБЕ

Ведаю...

1. У якіх паэтычных творах галоўныя героі характарызуюцца так?

- а) Мы — барцы
З жалезнай хваткай,
І кладзём мы
Многіх
На лапаткі.
Хутка плаваем,
Высока скачам.
А прайграем —
Крыўдна,
Ды не плачам;
- б) Гоншчыкі не кволяя,
Гоншчыкі пакуль
Едуць — кола ў кола,
Едуць — руль у руль.

2. З якіх твораў узяты ўрыўкі? Пра які від спорту апавядаецца ў іх?

- а) О любы край,
Ты днём і ўночы
Такі прыгожы,
Дарагі,
Як хораша
Палямі крочыць,
Пазнаць
Сцяжынкi і шляхі;

- б) Гоншчыкі тым часам —
Добра бачна зблізку —
Перасеклі разам
Фінішную рыску;
в) Цягне Грышка скатку,
Скатку і палатку,
І тапор з рыдлёўкай,
І ўвесь клунак Лёўкаў,
І сачкі, й бляшанку,
І... самога Янку!

3. Якім прачытаным творам адпавядаюць ма-
люнкі?

4. Ад чыйго імя вядзеца расказ у паэтычным творы — ад аўтара ці яго героя:

а) у вершы Міколы Маляўкі «Будзем біць рэкорды»;

б) у вершы Міколы Маляўкі «Велагонка»;

в) у вершы Ніла Гілевіча «Сябры ў паходзе»;

г) у вершы Віктара Шымука «Канікулы»?

Дакажыце сваю думку радкамі з вершаў.

5. Якія словы прапушчаны ў паэтычных радках?

Сіла волі ёсць,

Характар ... —

Будзем біць

Сусветныя

Разумею, магу растлумачыць...

1. Што аб'ядноўвае вывучаныя вершы, пералічаныя ў заданні 4?

2. Чаму ў персанажаў з верша Ніла Гілевіча «Сябры ў паходзе» вандроўка па родным краі праходзіла цяжка? Хто ў гэтым быў вінаваты?

3. Якую карысць прыносяць заняткі любімым відам спорту? Паразважайце.

Дарагія сябры!

Вось і закончылася літаратурнае падарожжа з цікаўным казачным Буслікам.

Спадзяёмся, што вы на працягу навучальнага года з карысцю правялі з ім час: сябравалі з беларускім словам, з захапленнем чыталі творы, прыдумвалі гісторыі, развучвалі вершы, вучыліся весці дыялогі.

Раскажыце, якія моманты гэтага падарожжа былі самымі захапляючымі.

Успомніце, з якімі аўтарамі вы пазнаёміліся. Якія творы вас асабліва ўразілі? Якія героі сталі вашымі дарадчыкамі?

Наперадзе ў вас — лета. З задавальненнем наведвайце бібліятэкі, кнігарні. Выбірайце і чытайце кнігі. Няхай кніга застаецца вашым надзейным сябрам!

Да сустрэчы ў 4-м класе!

Аўтар.